03 සංස්කෘතිය

3.1 සංස්කෘතිය යනු කුමක් දැ යි නිර්වචන ඇසුරින් හඳුනා ගැනීම

සංස්කෘතිය (Culture) මිනිසාගේ සමාජ උරුමය වශයෙන් හැඳින්විය හැකි ය. එය පාරම්පරිකව පවත්වාගෙන එන අඛණ්ඩ සිතුවිලි සහ ආකල්ප ඊළඟ පරම්පරාවට පැවරීමයි. සමාජයක් තවත් සමාජයකින් නුත්, ජනකොට්ඨාසයක් තවත් ජනකොට්ඨාසයකිනුත් වෙන් වෙන් ව හඳුනාගත හැකි වන්නේ සංස්කෘතිය නිසා ය. අප සමාජයට අනුවර්තනය වීමේ දී අත්පත් කරගන්නා වූ දැනුම් සම්භාරය, ආකල්ප සමුදායන් සියල්ල ම අයත්වන්නේ සංස්කෘතියටයි.

සමාජ විද්‍යාඥයෝ මිනිසා සංස්කෘතික සත්ත්වයෙකු බව හඳුන්වති. ඔහු ජීවත්වන සමාජයේ පොදු හැසිරීම් රටාව අනුව තම හැසිරීම් රටාව හැඩගස්වා ගනී. මෙසේ සමාජානුයෝජනය වීම යනු සංස්කෘතික පෞරුෂය අත්පත් කරගැනීමයි. මෙම කාර්යභාරය විවිධ සමාජ සංස්ථා මගින් සිදුකරයි. පුද්ගලයකු සමාජයට අනුකලනයවීම (Integration) සංස්කෘතිය තමා වෙත පවරාගැනීම ලෙස දැක්විය හැකි ය.

සංස්කෘතිය පිළිබඳ නිර්වචන විශාල ප්‍රමාණයක් ඇත. බ්‍රිතාන්‍ය මානව විද්‍යාවේ පියා ලෙස සැලකෙන ඊ.බී. ටයිලර් (E.B. Tylor) තමාගේ '' ප්‍රාථමික සංස්කෘතිය '' (Primitive Culture) යන කෘතියෙන් සංස්කෘතිය මෙසේ නිර්වචනය කොට ඇත.

'' සමාජයේ සාමාජිකයෙකු වශයෙන් මිනිසා විසින් අයත් කර ගන්නා වූත්, ලබා ගන්නා වූත් දැනුම, විශ්වාස කලා, සදාචාර දහම් හා වෙනත් හැකියාවන්ගේ සමස්තය සංස්කෘතිය වේ. ''

තවත් ප්‍රකට මානව විද්‍යාඥයකු වන රැල්ෆ් ලින්ටන් (Ralph Linton) පැවසුවේ '' **මිනිසා පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට දායාදයක් වශයෙන් ගෙන යන ජීවන රටා සමුදාය සංස්කෘතිය යි යන්නය** ''

බ්‍රැනිස්ලෝ මැලිනොවුස්කි (Bronislaw Malinowski) නම් සමාජ මානව විද්‍යාඥයා නිර්වචනය කළේ **''මිනිසාගේ මනෝකායික අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීමට ඇති කරගත් දෙය සංස්කෘතිය''** යනුවෙන් ය.

රේමන්ඩ් ෆර්ත් (Raymond Firth) නම් මානව විද්‍යාඥයා දැක්වූයේ **''දෙන ලද ජීවන රටාවක් ඇතුළත පුද්ගලයන් සමූහයක් සංවිධානය වී ඇති ආකාරය සංස්කෘතිය''** වන බවයි.

සංස්කෘතිය ලෝකයේ සෑම සමාජයක ම දක්නට ලැබෙන නිසා එය විශ්වීය සංකල්පයක් බව හඳුනාගත හැකි ය. සංස්කෘතිය ගැන සාකච්ඡා කිරීමේ දී නිතර යොදා ගන්නා එළඹුම් තුනක් දක්නට ලැබේ.

* සමාජ විද්‍යාත්මක එළඹුම
* මානව විද්‍යාත්මක එළඹුම
* සෞන්දර්යාත්මක එළඹුම යනුවෙන් ය.

සමාජ විද්‍යාත්මකව බලන කල මිනිසාගේ ජීවන රටාව, චින්තන ක්‍රමය ආදියෙහි එකතුව සංස්කෘතියයි. එය භෞතික සංස්කෘතිය හා අභෞතික සංස්කෘතිය යැයි දෙයාකාරයකට බෙදා දක්වයි. මානව විද්‍යාත්මක එළඹුම අනුව පිළිගනු ලබන්නේ යම් සමාජයක ජීවත්වන මිනිසුන්ගේ චර්යා රටා පිළිබඳ හැදෑරීමෙන් ඔවුන්ගේ සංස්කෘතිය අවබෝධ කරගත හැකි බවයි. සෞන්දර්යාත්මක එළඹුමට අනුව මිනිස් සමාජයක සෞන්දර්යාත්මක හෙවත් වින්දනාත්මක පක්ෂය සලකා බැලීමෙන් ද සංස්කෘතියක් අධ්‍යයනය කළ හැකි ය. ලාංකීය ජන සමාජයේ දක්නට ලැබෙන ජන කවි, නාට්‍ය, චිත්‍ර, මූර්ති, කැටයම් ආදිය ඊට නිදසුන් ය.

සංස්කෘතියෙහි ලක්ෂණ පහසුවෙන් ම හඳුනාගැනීම සඳහා එය වර්ගීකරණය කිරීමට සමාජ මානව විද්‍යාඥයින් උත්සාහ දරා තිබේ. ඒ අනුව සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන කොටස් දෙකක් ඇත.

1. භෞතික සංස්කෘතිය (Material Culture)
2. අභෞතික සංස්කෘතිය (Non Material Culture)

භෞතික සංස්කෘතිය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ඉන්ද්‍රිය ගෝචර වන්නා වූ දෘශ්‍යමාන ස්පර්ශ කළ හැකි නිෂ්පාදිතයන් ය. මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද්ද වූ විවිධ උපකරණ, මෙවලම්, ගොඩනැගිලි සහ වෙනත් නිෂ්පාදන ආදිය ද ඊට අයත් වෙයි. අභෞතික සංස්කෘතියට අයත් වන්නේ ඉන්ද්‍රිය ගෝචර නොවන ඇදහිලි, විශ්වාස, සිරිත් විරිත්, රුචි අරුචිකම්, ජීවන පිළිවෙත්, ධර්මතා ආකල්ප සහ අගනාකම් ආදියයි. මෙවැනි සංකල්ප හඳුනාගත හැකිවන්නේ සංස්කෘතිය තුළ දීර්ඝ කාලයක් ජීවත් වෙමින්, එකට කටයුතු කරමින්, නිරීක්ෂණයට භාජනය කිරීමෙන් ය. ඕනෑම සංස්කෘතියකට මෙම භෞතික හා අභෞතික සංස්කෘතිය යන දෙ අංශයම වැදගත් වේ.

සෑම සංස්කෘතියකට ම එයට ම ආවේණික වූ අභෞතික සංස්කෘතික වටිනාකම් අන්තර්ගතව ඇත. පහත දක්වෙන්නේ එයට අදළ සරළ නිදසුන් කිහිපයකි.

- පරිත්‍රාන දේශනා, ධර්ම දේශනා සහ බෝධි පූජා වලට අදළ චාරිත්‍ර.
- බලි තොවිල් සහ යාතුකර්ම කිරීමේ දී අනුගමනය කරන චාරිත්‍ර
- සරණ මංගල්‍යකට පෙර පොරොන්දම් බැලීමේ චාරිත්‍රය

සංස්කෘතිය පොදුවේ ගත් කළ ප්‍රධාන සේවා තුනක් ඉටු කරයි.

01. මිනිසාට තමා අවට පරිසරය තමාට කැමති ලෙස සකස් කර හැඩ ගස්වා ගැනීමට වෙනස් කර ගැනීමට සංස්කෘතිය උපකාරීවේ.
02. මිනිසාට සමාජයේ සෙසු සමාජිකයන් හා සහයෝගී සාමූහික ජීවන රටාවක් ගෙන යාමට සංස්කෘතිය බෙහෙවින් උපකාරී වේ.
03. මිනිසාට මෙතෙක් අවශ්‍ය වූ ගුප්තමය අධි භෞතික වස්තූන් හා සිද්ධාන්තයන් පිළිබඳ නිරතුරු අධ්‍යයනයන් කිරීම මගින් සමාජයේ නව දර්ශනයන් හා චින්තාවන් ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීමෙන් සංස්කෘතිය සමාජයට සේවාවන් සිදු කරයි.

බ්‍රිතාන්‍ය මානව විද්‍යාවේ පියා වන ඊ.බී. ටයිලර් (E.B.Tylor) 1871 දී සිය Primitive Culture නම් ග්‍රන්ථයේ දක්වෙන ආකාරයට සංස්කෘතියේ වැදගත් අංග තුනක් දක්විය හැකි ය.

* සංස්කෘතිය එකවර ම පහළවන දෙයක් නොවේ. එය කලාන්තරයක් තිස්සේ හැඩගැසෙමින් සකස්වන්නකි.

* සංස්කෘතිය යනු මිනිසා විසින් ඉගෙන ගනු ලබන්නකි. තමන්ගේ පරිසරයේ ජීවත්වන කුඩා දරුවා අවට පරිසරයට අනුව ජීවත්වීමට ඉගෙන ගන්නේ සංස්කෘතිය නිසා ය.

* සංස්කෘතිය අපගේ චර්යාවන්වලට මඟපෙන්වයි. අප කවුරුත් හැසිරෙන්නේ මේ චර්යාවන් අනුව ය.

ශ්‍රී ලාංකේය බෞද්ධ සංස්කෘතිය පෝෂණය වූයේ අවුරුදු 2600 වඩා කාලයක් තිස්සේ වර්ධනය වීමෙන් ය. මෙම සංස්කෘතිය අලුතින් සමාජයට එකතුවන සාමාජිකයාට උරුමවන්නේ උපතින් නොව සංස්කෘතිය පවරා දීමෙන් ය. ඒ සඳහා විවිධ සමාජ සංස්ථා මගින් සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය සිදු කරනු ලබයි.

සත්‍ය වශයෙන් ම සංස්කෘතිය එක්තරා අන්දමක දැනීම් හා විශ්වාස මත පදනම් වූවකි. මිනිසා පරිසරය හා ගැටෙමින් අත්දැකීම් ලබා ගනී. කෘෂිකාර්මික සමාජයේ දී නගුල නිපදවූ අතර කාර්මික සමාජයේ දී සඳ තරණය කරන රොකට් නිපදවා ඇත. මෙම දැනුම ලබා ගත්තේ අත්දැකීමෙන් ය. පරිසරයට අනුව ලබාගත් දැනුම් සම්භාරය නිසා ආදී කාලීන ලාංකිකයෝ විශාල වැව් අමුණු තැනූහ. වර්ෂාපතනය නොමැති කාලයේ වැව් ජලයෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සිදු කළහ.

සංස්කෘතියක් බිහිවීමේ දී පුද්ගල අදහස් ද පොදු මතවාදයන් ද බලපායි. ලාංකීය බෞද්ධ සංස්කෘතිය බිහිවූයේ මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ වැඩමවීමත් සමග ය.

ශ්‍රී ලාංකේය සංස්කෘතිය තුළ දක්නට ලැබෙන සංස්කෘතික සංකේත පවා කලා රසිකත්වය මත බිහි විය. ධාන්‍යාකාර දගැබ්, බුබ්බුලාකාර දගැබ්,

මගින් නිරූපණය වූයේ ගොවිතැනත්, දිය බිඳුවේ වටිනාකමත් ය. මේ අනුව සංස්කෘතියේ ආධ්‍යාත්මික පදනම සාමාජිකයින් තෘප්තිමත් කරන බව පැහැදිලි වෙයි.

ක්‍රියාකාරකම් 3.1.1

1. සංස්කෘතිය යන්නට සමාජ විද්‍යාඥයින් හා සමාජ මානව විද්‍යාඥයින් ඉදිරිපත් කර ඇති නිර්වචන දෙකක් දක්වන්න.

2. මානව විද්‍යාවේ පියා ලෙස සැලකෙන බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික ඊ.බී. ටයිලර් විසින් සංස්කෘතිය යන්නට දී ඇති අදහස කුමක් ද?

3. සංස්කෘතිය යනු කුමක් ද යි පහදන්න.

4. අභෞතික සංස්කෘතිය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක් ද?

3.2 සංස්කෘතියේ දක්නට ඇති උප සංස්කෘතීන්

සංස්කෘතිය පිළිබඳ ව අධ්‍යයනයේ දී මහා සංස්කෘතිය තුළ ඇති උප සංස්කෘතීන් (Sub Cultures) පිළිබඳ ව හැදෑරීම වැදගත් වෙයි.

මහා සංස්කෘතිය යනු යම්කිසි නිශ්චිත භූගෝලීය සීමාවන් පිළිබඳ ව කරනු ලබන සංස්කෘතික විග්‍රහයකි. ප්‍රකට සමාජ විද්‍යාඥයකු වන ඇල්බට් කොහෙන් (Albert Cohen) පවසන්නේ ඕනෑම රටක විවිධ සමාජ ස්ථර අනුව උප සංස්කෘතීන් ගණනාවක් බිහිවිය හැකි බව ය.

ඔහු පෙන්වා දෙන ආකාරයට ප්‍රධාන සංස්කෘතිය තුළ ජාතික, ආගමික,

සාමාජික, ආර්ථික වශයෙන් විවිධ සමාජ ස්ථර දක්නට ලැබෙන අතර ඔවුන්ට ම සුවිශේෂී වූ ඇඟයීම් හා චර්යාවන් ද, නව අගනාකම් සමුදයක් ද විද්‍යමාන විය හැකි බව ය. ඒ අනුව ලාංකේය සමාජය විවරණය කර බැලීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ සිංහල, දෙමළ, මුස්ලිම් ජාතිකයින් මෙහි සිටින බව ය. එමෙන් ම බෞද්ධ, හින්දු, ඉස්ලාම් සහ ක්‍රිස්තියානි ආදී බහු ආගමික ලක්ෂණයන් ද දක්නට පුළුවන. සමාජයේ ආර්ථික ස්ථරය අනුව සුපිරි ඉහළ ධනපති සමාජ පන්තිය, මධ්‍යම සමාජ පන්තිය, පහළම දිළිඳු සමාජ පන්තිය වශයෙන් වර්ගීකරණය කිරීමට පුළුවන. එසේ ම උඩරට, පහතරට, වශයෙන් ද උප සංස්කෘතීන් දක්නට පුළුවන. ඕනෑම සමාජයක බහු ජාතික සහ බහු ආගමික පදනම මත ද, සමාජ ආර්ථික පදනම මත ද, කුල ධූරාවලිය මත ද උප සංස්කෘතීන් ගණනාවක් හඳුනාගත හැකි ය. ඔවුන් ප්‍රධාන සංස්කෘතිය සමඟ නොගැටෙන අතර, ඊට අනුගත වෙමින් උප සංස්කෘතික අංග අඛණ්ඩව, විධිමත් ලෙසින් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

ලෝකයේ දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන සංස්කෘතීන් බිහිවීමට ආගමික සංකල්ප බලපා ඇත. හින්දු ආගම මත පදනම් වූ උප සංස්කෘතිය තුළ බහු දේවවාදී ආගමික ඉගැන්වීම් දක්නට පුළුවන. ඉස්ලාම් ආගම මෙන් ම ක්‍රිස්තියානි ආගම ද ඒක දේවවාදී ය. ඔවුන් අදහන්නේ සර්ව බලධාරී දෙවියන් වහන්සේ ය. සරල සමාජයක් වන වැදි සමාජයේ සංස්කෘතිය ස්වාභාවික වස්තූන් ඇදහීම, මළ යකුන් ඇදහීම, පුද පූජා පැවැත්වීම සිදු කරයි. සෑම ආගමක් ම පොදු ලක්ෂණ හතරක් මත පදනම් වී ඇත.

- * ආගමික චාරිත්‍ර විධි
- * ආගමික විශ්වාස
- * ආගමික සංවිධාන
- * ආගමික හැඟීම්

එමගින් කිසියම් සමාජ චර්යාවකට අනුව සමාජ ඒකාබද්ධතාව පවත්වාගෙන යයි. එමිල් ඩුර්කයිම් ප්‍රකාශ කරන්නේ සමාජ සුරක්ෂිතතාව ඉන් ඇති වන බවයි. ඒ.ආර්.රැඩ්ක්ලිෆ් බ්‍රවුන්ට (A.R.Radcliffe Brown) අනුව

1. යහපත් සෞඛ්‍ය
2. දිගු කාලීන ජීවිතය

3. දරුවන් භයමග යැවීම
4. යුද්ධ ජයග්‍රහණය
5. සරුසාර අස්වැන්න
6. යහපත් තත්ත්වයක යළි ඉපදීම

ආදී ලෞකික අපේක්ෂා ලබාදීම ආගමික කෘත්‍යයක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. සෑම ආගමක ම මෙන් ම පොදුවේ දැක ගත හැකි ලක්ෂණ දෙකක් තිබෙන බව ද, සමාජ විද්‍යාඥයින් පෙන්වා දී ඇත.

1. විශ්වාස සහ අදහස් (Beliefs & Ideas)
2. පුදපූජා සහ යුතුකම් (Rituals & Obligation)

හින්දු ආගමික උප සංස්කෘතිය

ලංකාවේ හින්දු ආගම ව්‍යාප්ත වූයේ චෝල-පාණ්ඩ්‍ය-කේරළ දේශයන්ගෙන් පැමිණි අයගෙන් හා කාලිංග මාඝ වැනි ආක්‍රමණිකයන්ගෙන් ද බව චූලවංශ කතුවරයා සඳහන් කරයි. ඉන්දියාවෙන් ලැබුණු මෙම දයාදයේ දේශීය හිමිකරුවන් වන්නේ ද්‍රවිඩ ජනතාව ය. ආගමික සංයුතිය අනුව හින්දු ආගමික ලබ්දිකයින් 12.6%කි. හින්දු ආගමේ ප්‍රධාන ග්‍රන්ථ අතර භගවත් ගීතාවට වැදගත් තැනක් හිමි වේ. හින්දු ආගමික ප්‍රභේදයන් කිහිපයකි. ලංකාවේ ශිව ආගමික සම්ප්‍රදය, විෂ්ණු ආගමික සම්ප්‍රදය ප්‍රධාන වන අතර පුල්ලෙයාර්, පාර්වතී, මුරුගන්, වෛරවර් යන දෙවිවරුන් ද ඔවුහු අදහති.

හින්දු භක්තිකයෝ ජීවිතයේ දුර්භාග්‍යය සම්පන්න අවස්ථාවල දී, යාඥා කිරීම, කන්නලව් කිරීම, පඬුරු බැඳීම, දේවදානය පූජා කිරීම සිදු කරති. ඔවුන්ගේ විශ්වාසය වන්නේ ශිව දෙවියා විවිධ වේශයෙන් පැමිණ උදව් උපකාර කරන බව ය. මීට අමතර ව කෝවිලේ රැඳී සිට සත්‍යග්‍රහ කිරීමෙන් දෙවියන්ගෙන් සහනයක් අපේක්ෂා කරයි. ඉන් සහනයක් නොලැබුණහොත් දෙවියන්ට දෙස් තබයි. නැවත බැතිමතෙක් ලෙස යාඥා කරයි.

ලාංකේය සමාජයේ හින්දු ආගම ව්‍යාප්ත වීමට සාමාජීය හා ආර්ථික සාධක බලපා ඇත. කෘෂිකාර්මික ජීවිතයේ දී නිසි කලට වැසි ලබා ගැනීම,

පළිබෝධක සතුන්ගෙන් කෘෂිබෝග ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා වාර්ෂිකව අස්වැන්නේ නොයිඳුල් කොටස දේව දනයක් ලෙස පූජා කිරීම, දන්දීම, දේවපූජාව ජීවිතයේ ම කොටසක් කරගෙන සිටිති.

මෙම ආගමේ ද බෞද්ධ පඤ්චශීල ප්‍රතිපත්තියට සමාන ආගමික ඉගැන්වීම් දක්නට ලැබේ. ප්‍රාණඝාතය, සොරකම් කිරීම, පරදර සේවනය, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම තුළින් සමාජ පාලනයක් අපේක්ෂා කරයි. සමාජ මානව විද්‍යාඥයින් සමාජ පාලන කාරකයක් වශයෙන් ආගමික ඉගැන්වීම් පිළිගනිති. මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන මහතා ප්‍රකාශ කරන පරිදි ක්‍රි.පූ. 03වන සියවසට පෙර සිට හින්දු ආගමික ඇදහිලි ලංකාවේ පැවතුණි. හින්දු සංස්කෘතියට ආවේණික වූ ආශ්‍රම ධර්ම අනුව සෑම හින්දු භක්තිකයෙකු ම වයස අවුරුදු 50ක් ගෙවී ගිය පසුව වඩාත් දෙවියන්ට සමීප විය යුතු ය.

ක්‍රිස්තියානි උප සංස්කෘතිය

ක්‍රි.ව.1505 දී පෘතුගීසින් ලංකාවට පැමිණීමත් සමග නිල වශයෙන්, කිතු දහම ශ්‍රී ලංකාව තුළට දායාද කෙරුණ බව අපි දනිමු. ඊට පෙර කිතුනුවන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ තිබුණ නමුත්, උප සංස්කෘතියක් බිහිවීමට එතරම් බලපෑමක් ඉන් සිදු නොවිණි.

වෙළඳාම පිණිස අග්නි දිග ආසියාතික රටවල් කරා පැමිණි පෘතුගීසීහු, අහම්බෙන් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියත් දේශය තුළ තිබූ කුළුබඩු හා අනෙකුත් වාණිජමයවූ දේ දැක, එය තමන්ට ලැබුණ උපරිම වාසියක් ලෙස සළකා, තමන්ටම නතුවූ දේශයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව යටත් කරගන්නට පෙළඹුණාහ. භාෂාව නොදන සිටියත් තමන්ගේ ගති පැවතුම්, ආහාරපාන, සුහද සහෝදරත්වය තුළ දේශීය සමාජයට මුහු වෙමින් ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ඔවුන්ගේ භාෂාව ඉගෙන ගත්හ.

1960 වසර වන විට මිෂනාරි ධර්මදූතයන් නැවත ඔවුන්ගේ රටවලට

හරවා යවන තුරු දූගීන්ගේ සහ රෝගීන්ගේ සුව සහනය මිෂනාරිවරුන් විසින් කොළඹ, යාපනය, මන්නාරම වැනි ප්‍රදේශ වල රෝහල් ඇති කළේ දයා සේවා යටතේ ය. මේ නිසා කිතුනු උප සංස්කෘතිය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට මෙන් ම සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයට මුසු විය.

මෙසේ පෘතුගීසි ආභාෂය හේතුවෙන්, යම් යම් කිතුනු උප සංස්කෘතික අංගයන් සිංහල ද්‍රවිඩ සංස්කෘතින්ට එක් වූ බව පහත දැක්වෙන දේ මගින් හඳුනාගත හැකි ය.

* කුල භේදයේ නුසුදුසු අංග ක්‍රමයෙන් ඉවත්වීම.
* විවාහය හා සම්බන්ධ කිතුනු සිරිත ගරු කරනු ලැබීම.
* පෘතුගීසි වචන සිංහල භාෂාවට එක්වීම.
* අපරදිග ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය, සිත්තම් හා මූර්ති කලාව, සංගීතය ඇඳුම් පැළඳුම් මෙරට භාවිතයට පැමිණීම.
* ආගමික නාට්‍ය, ගීතිකා, කැරොල්, සමාජයට හුරු පුරුදු වීම.
* ඉරිදා විවේක දවසක් ලෙස සලකණු ලැබීම හා ඉරිදා දහම් පාසල් ඇති වීම.
* නත්තල උත්සවාකාරයෙන් පැවැත්වීම.

පෘතුගීසින් පසුව ලන්දේසීන්ගේ පාලනය යටතේ ද කිතුනු උප සංස්කෘතියේ රෝම ලන්දේසි නීතිය ද, මුද්‍රණ ශිල්පය ද උපත් විවාහ හා මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ කටයුතු ද දේශීය සංස්කෘතියට එක් වූ වැදගත් අංගයක් ලෙස සැලකේ. ඉංග්‍රීසි යුගය දේශීය සංස්කෘතියට ඉමහත් වෙනස්කම් සිදුකළ අතර කිතු දහමේ තවත් නිකායක් ලෙස එය උප සංස්කෘතියක් වශයෙන් ස්ථාපිතව පවතී.

ඉස්ලාම් උප සංස්කෘතිය

මෙම ආගමේ මූලස්ථානය, නබිනායකතුමා උපන් සෞදිඅරාබියේ මක්කම යි. ලංකාවේ ඉස්ලාම් ආගම අදහන අය මුස්ලිම් ජාතිකයින්වන අතර එය 9.7% ක් පමණ වෙයි. මෙම ආගම අරාබිකරයේ සිට මෙරටට පැමිණි

වෙළෙඳුන්ගෙන් ව්‍යාප්ත වූ බව සැලකේ. ලෝකයේ මැවුම්කරුවා අල්ලා දෙවියන් වහන්සේ ය. ඒකදේවවාදී මෙම ආගමික ඉගැන්වීම් අනුව මුහම්මද් නබිනායකතුමා අල්ලා දෙවියන්ගේ දේව දූතයා බව පිළිගැනෙයි. කුරානය එක ම ආගමික ග්‍රන්ථය වන අතර එය දෙවියන් වහන්සේ අනුමත කළ ජීවන දර්ශනය අඩංගු ආගමික ග්‍රන්ථය ලෙස සැලකේ.

ඉස්ලාම් ආගමේ අනිවාර්ය වගකීම් පහකි.

* කලීමාව

අල්ලා ගැන විශ්වාස කිරීම. අල්ලාහ් එක ම දෙවියන් වහන්සේ බව පිළිගැනීම. එමෙන් ම මුහම්මද් නබිනායකතුමා අල්ලාගේ දේවදූතයා බව පිළිගැනීම ද මෙයින් අදහස් කරයි.

* සලාතය

මුස්ලිම්වරුන්ට ආගම ඇදහීමට කාලය නියම කොට දෙන ලද වගකීමකි. එය අධික පින් සහ ප්‍රතිඵල ගෙන දෙන්නකි.

* සකාතය

පොහොසත් අය දුප්පත් අයට තමා සතු දෙයින් ප්‍රදානය කරන අනිවාර්ය දන් දීමකි. පොහොසත් අය දන් දීම අල්ලාහ් විසින් අනිවාර්ය කර ඇත. එය නොදී සිටීම දඬුවම් ලැබිය යුතු වරදකි.

* රමළාන්

අල්ලාහ්ගේ ග්‍රන්ථය වූ අල්කුර්ආනය පහළ වූයේ රමළාන් මාසයේ ය. මෙම මාසයේ සවම් හෙවත් උපවාස ශීලය ඉටු කිරීම අනිවාර්ය යි. ඉස්ලාමීය දින දර්ශනයට අනුව රමළාන් මාසය එහි නව වන මාසය වේ.

05. හජ් වන්දනාව (සෞදි අරාබියේ මක්කම වන්දනාව)

ඉස්ලාමයේ අනිවාර්ය වගකීම් පහෙන් හජ් වන්දනාවට පස්වන ස්ථානය හිමි වෙයි. නිසි වයස එළඹි බුද්ධිමත්, නිදහස් ගමන්වල යෙදීමේ ශක්තිය ඇති, ප්‍රමාණවත් මුදල් හැකියාව ඇති, සෑම මුස්ලිම්වරයෙකුහටම හජ් වන්දනාව අනිවාර්ය වගකීමක්

වන්නේ ය. තම ජීවිත කාලය තුළ එක් වතාවක්වත් හජ් වන්දනාවේ යෙදීම අවශ්‍ය වේ.

මෙම ආගමික ඉගැන්වීම් අනුව ඉස්ලාම් ලබ්දිකයන් සමගි ව එකට කටයුතු කරන අතර පන්ති භේද, වර්ණ භේද නොසළකයි. මානව සමාජයේ සෞභාග්‍යය ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය භවභෝග සම්පත් උපයාගත යුතු බවත්, ආත්ම තෘප්තිය සඳහා යුක්තිගරුකව, සාමකාමීව කටයුතු කළ යුතු බවත් කුරාණයේ ඉගැන්වේ. පින් පව් විශ්වාස කෙරෙන අතර තමාගේ සිත, කය, වචනය යහපත් කර ගැනීමෙන් ස්වර්ගය හිමිවන අතර පසිඳුරන් වැරදි ලෙස පිනවීමෙන් අපාගත වන බවත් ඉස්ලාම් ධර්මයේ ඉගැන්වෙයි.

දානමාන පින්කම් කිරීම, දෙවියන් නැමදීම සහ උපවාස කිරීම කළ යුත්තේ ලාභ අපේක්ෂාවෙන් නොව අල්ලා දෙවියන් වහන්සේගේ ශ්‍රී නාමය සිතාගෙන ම බව ඉගැන්වේ.

ඉස්ලාම් ධර්මය අනුව කෙනෙකු මිය ගොස් ශරීර උෂ්ණත්වය අවසන්වීමට පෙර වළ දැමිය යුතු ය. වර්තමානයේ එය පැය විසිහතරක් ඇතුළත සිදු කළ යුතු ය.

ඉස්ලාම් උප සංස්කෘතිය තුළ අනන්‍ය ලක්ෂණයක් ලෙස අරාබි භාෂාව ආගමික භාෂාව ලෙස භාවිත වීම දක්විය හැකි ය. එමෙන් ම ආවේණික වූ ආහාර රටා , විවාහ චාරිත්‍ර, ඇඳුම් පැළඳුම්, ඇදහිලි ආදිය ද පවතී. විශේෂයෙන් ඉස්ලාම් සංස්කෘතිය රූප වන්දනාව බැහැර කරයි.

ලංකාවේ මහ සංස්කෘතිය තුළ බෙදී ගිය උප සංස්කෘතීන් දක්නට ලැබෙන අතර ආවේණික සිතුම් පැතුම්, භාෂාව, සංකේත, වචන උච්චාරණය ඔවුන්ගේ සාමාජිකයින් අතර පමණක් වලංගු වෙයි. භික්ෂු සංස්කෘතියට අනන්‍ය වූ වචන ශාසනික සම්ප්‍රදාය තුළ අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගෙන යයි. වැදි සංස්කෘතියට සීමා වූ ඥාති පද මාලාව, ඇඳුම් පැලඳුම්, ජීවන වෘත්තිය, විශේෂිත සංස්කෘතික උපකරණ ඇත. මළ යකුන් පිදීම, කිරිකොරහා වැනි යාතුකර්ම දක්නට පුළුවන.

මෙම උප සංස්කෘතීන්ට ආවේණික සංස්කෘතික ලක්ෂණ අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගෙන යයි. සංස්කෘතික විසරණයට (Cultural Diffusion) නිරන්තරයෙන් ම ලක්වෙන නිසා උප සංස්කෘතික ලක්ෂණ ද වෙනස් වෙමින් පවතී.

ක්‍රියාකාරකම 3.2.1

1. මහා සංස්කෘතියක් යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ කුමක් ද යි කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.
2. ශ්‍රී ලාංකීය බහු වාර්ගික සමාජයේ ප්‍රධාන උප සංස්කෘතීන් තුනක් නම් කරන්න.
3. හින්දු සංස්කෘතියට අදාළ මූලික ලක්ෂණ පිළිබඳ කෙටි විස්තරයක් කරන්න.
4. පැවිදි උප සංස්කෘතියට ආවේණික වචන එකතු කරන්න. ඒවායේ සරල තේරුම දක්වන්න.

3.3 සමාජය පවත්වා ගැනීමෙහි ලා සංස්කෘතියේ බලපෑම

මිනිසා ස්වභාවයෙන් ම සාමූහික ජීවන ශෛලියකින් සමලංකෘත ප්‍රගතිශීලි සත්ත්වයෙකි. එමනිසා සමාජ අන්තර් සම්බන්ධතා පවත්වා ගෙනයාමේ දී උපතින් ම උරුම වූ සහජ ලැදියාවන් අනුව ක්‍රියාකරයි. පුද්ගල අවශ්‍යතා ඉටුකර ගන්නේ සාමූහික පොදු සම්මුතියකට අනුරූප ව ක්‍රියා කිරීමෙන් ය.

එමෙන් ම සමාජ පැවැත්ම සඳහා සංස්කෘතිය අවශ්‍ය වෙයි. සංස්කෘතියේ පැවැත්ම සඳහා භාෂාවක් අවශ්‍ය වෙයි. භාෂාවක් පවත්වා ගෙන යාමේ හැකියාව හා කතා කිරීමේ හැකියාව මෙන් ම සංස්කෘතික චර්යාවන් අඛණ්ඩව සමාජය වෙත ගෙන යාමේ කුසලතාව ඇත්තේ මානවයා සත්ත්වයා සතුව පමණි.

මානව වර්ගයා ශිෂ්ටාචාරගත වීමේ දී විවිධ වූ විෂම වූ භූගෝලීය සාධක මෙන් ම පාරිසරික සාධක ජයගනිමින් දෛනික ජීවන චර්යාව තහවුරු කර ගත්තේ ය. සිය මූලික අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමෙන් පසු ද්විතීයික ඕනෑ එපාකම් වන්නේ අධ්‍යාපනික, ආගමික සහ සංස්කෘතික අවශ්‍යතාවන් ය. මෙම සමාජීය අවශ්‍යතා ඉතා වැදගත් වෙයි. මෙහි දී ප්‍රධාන වන්නේ සමාජ ධර්මතා, සමාජ ඇගයීම් හා සමාජ අපේක්ෂාවන් සම්පූර්ණ කිරීම ය.

මානව සමාජය සත්ත්ව සමාජයෙන් බෙද වෙන් කරන ප්‍රධානතම සීමා මායිම් වන්නේ සංස්කෘතියයි. නීතිගරුක බව, වැඩිහිටියන් රැක බලා ගැනීම, දරුවන්ට රැකවරණය දීම වැනි සේවාවන් සමාජ ධර්මතා ලෙස පිළිගැනේ. ඒවා සංස්කෘතික උරුමයක් ලෙස ද අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යයි. මෙය පරපුරින් පරපුරට උරුමකර දෙන්නේ සමාජානුයෝජන කාර්යය ඔස්සේ ය. අලුත උපන් සාමාජිකයා විසින් අභ්‍යන්තරීකරණය කරගනු ලබන සමාජ චර්යාවන් සමාජ සම්මතයන්ට එකඟ වූ විට ඔහු සංස්කෘතික සත්ත්වයෙකු බව හඳුනා ගනියි. මිනිසා උපත ලබන්නේත්, අධ්‍යාපනය ලබන්නේත්, ජීවත්වන්නේත්, මිය යන්නේත් සංස්කෘතික පරිසරය ඇසුරුකර ගනිමින් ය. මිනිසා සිදුකරන සමාජීය ක්‍රියා පිටුපසින් ඇති බලවේගය සංස්කෘතියයි.

සතුන්ට මෙන් මිනිසාට සෘජු හැඟීම් මුදාහැරිය නොහැකි අතර තමාගේ අවශ්‍යතා සමාජ අගනාකම්වලට අනුගතව සම්පූර්ණකර ගැනීමට සිදුවෙයි. සංස්කෘතිය නිසා සමාජය ආරක්ෂා වෙයි. සමාජය පාලනය වෙයි. පුද්ගලයා සමාජයට අනුවර්තනය වීමේ කුසලතාව ලබාගැනීම සංස්කෘතිය තමා වෙත පවරා ගැනීම යනුවෙන් ද සඳහන් කළ හැකි ය. සමාජ නියමයන් තීරණය කර ඇත්තේ ද සංස්කෘතියයි.

ඊ.බී. ටයිලර් පෙන්වා දුන් ආකාරයට මිනිසා සමාජයේ සමාජිකයෙකු වශයෙන් ලබාගන්නා වූ දැනුම, විශ්වාසය, සදාචාරය, නීතිය, සිරිත් විරිත් යනාදි අගනාකම් ඔහු වෙත ළඟාකර ගන්නේ කාලාන්තරයක් තිස්සේ අඛණ්ඩව හැඩගැසීමෙන් ය. එසේ ම උපතින් ම කිසිවෙකුට සමාජ අගයන් උරුම නොවන අතර ඕනෑම කෙනෙක් සංස්කෘතිය මගින් සමාජීය අගයන් තමා වෙත පවරාගැනීම සිදුකරයි. සංස්කෘතිය විසින් සමාජ හැසිරීම්වලට මඟ පෙන්වයි. මංගල අවමංගල කටයුත්තක දී හෝ ආගමික කටයුත්තක දී එම ස්ථානයේ හැසිරිය යුතු ආකාරය පිළිබඳව මඟ පෙන්වීම කරන්නේ සංස්කෘතිය විසින් බව පැහැදිලි කරුණකි.

ඕනෑම පුද්ගලයෙකුගේ පෞරුෂත්ව ගති ලක්ෂණ ගොඩනැගී ඇත්තේ කුඩා කාලයේ සිට සමාජානුයෝජනය වූ සමාජ සංස්කෘතිය අනුව ය. සෑම සමාජයක් ම තම සමාජ පැවැත්ම සඳහා සංස්කෘතික අගනාකම් කුඩා කාලයේ දී ම ක්‍රමානුකූලව පවරා දීමක් සිදුකරන බව පෙන්නුම් කර ඇත. එසේ ම සමාජ අවශ්‍යතා මත ගොඩනැගි ඇති සංස්කෘතීන් තේරුම් ගැනීම වැදගත් ය. නව සංස්කෘතියට අනුකලනය වීමේ හැකියාව මත සංස්කෘතික කම්පනයක් පුද්ගලයාට ඇති නොවේ.

ඉන්දියාවෙන් ලැබුණු බෞද්ධ හා හින්දු බලපෑම් ද යටත් විජිතකරණයේ බලපෑම් ද ලාංකීය සමාජය වෙනස් කිරීමට හේතු වූ බව පැහැදිලි ය. වර්තමානයේ භාවිතවන ඇඳුම්-පැලඳුම්, ආහාර-පාන, බෙහෙත්-හේත් එහි ප්‍රතිඵල ලෙස පෙනේ.

සංස්කෘතික ලක්ෂණ වෙනස්වීම එකවරම සිදුවන්නේ නැත. එය අනුක්‍රමයෙන් සිදු වේ. විදේශ බලපෑම් නිසා සිදුවන වෙනස්වීම් පළමුව නාගරික ඉහළ සමාජ ස්ථරය වැළඳ ගනී. පසුව එය මධ්‍යම පන්තිය හා සමාජ පහළ පන්තිය ද අවසානයේ ගැමි සමාජය දක්වා ද ව්‍යාප්ත වෙයි.

එමෙන් ම සමාජය පවත්වාගෙන යාමට සංස්කෘතිය තුළ දණ්ඩනය මෙන් ම අනුමැතිය ද අවශ්‍ය වේ. මෙමගින් සමාජ පැවැත්මට එරෙහිවන චර්යාවන් පාලනය කරයි. අනෙක් අතට සමාජයට හිතකර සමාජ හැසිරීම් ආරක්ෂා කරයි. දණ්ඩනය හා අනුමැතිය යන දෙවර්ගය ම සමාජ ජීවිතය තුළ ප්‍රකට වෙයි. ඊ.බී. ටයිලර් පෙන්වා දෙන්නේ සමාජ අවශ්‍යතා අනුව නම්‍යශීලි වීමේ ගුණය සංස්කෘතිය සතුවන බව ය.

එමෙන් ම ආවෘත සංස්කෘතිය (Implicit Culture) ඇදහිලි හා විශ්වාසයන් මත පදනම් වෙයි. විවෘත සංස්කෘතිය (Explicit Culture) යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ බාහිර ව දක්නට ලැබෙන තත්ත්වයන් ය. ලංකාවේ ජාතික ආගමික වශයෙන් පවතින බෙදීම් විවෘත සංස්කෘතික ලක්‍ෂණයි. ඉන්දියාවේ කුලභේදය ද එහි විවෘත ලක්‍ෂණයකි.

මෙම ආවෘත හෙවත් වැසුණු ස්වභාවය තේරුම් ගැනීමට අවශ්‍ය කාරණා කිහිපයකි. එනම්,

* අදහස්
* ඇදහිලි
* ආකල්ප
* විශ්වාස
* සාරධර්ම

යනාදිය ඒ අතර වැදගත් වේ.

ආවෘත සංස්කෘතිය සමාජයක අභ්‍යන්තරයේ ඇති සංස්කෘතික ලක්ෂණයකි. එය විවෘත සංස්කෘතික ලක්ෂණ මෙන් එක්වරම දැකගත නොහැකි ය.

මේ අනුව සමාජය හැඩ ගැස්වීමේ හා පවත්වාගෙන යාමේ දී බලවත්ම සාධකය ලෙස සංස්කෘතිය දැක්විය හැකි ය. සංස්කෘතිය වෙනස්වීම යනු පුද්ගලයා නව සමාජයකට සමාජානුයෝජනය කිරීමට හේතුවක් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම් 3.3.1

1. ආවෘත සංස්කෘතිය යනු කුමක්ද?

2. සංස්කෘතිය පවත්වා ගැනීමට සමාජය තුළ ක්‍රියාත්මක යාන්ත්‍රණය පැහැදිලි කරන්න.

3. සංස්කෘතිය අනුගත නොවීමේ දී සමාජය එයට දක්වන ප්‍රතිචාරය කෙබඳුවේදැයි දක්වන්න.

3.4 ලාංකික සංස්කෘතිය කෙරේ ඇති වූ විදේශීය බලපෑම (ඉන්දීය හා යටත්විජිත යුගයේ බලපෑම)

සංස්කෘතිය ක්‍රියාකාරී සමාජයකට අයත් වූවක් වන බැවින් වරින්වර එම සමාජය තුළට පිවිසෙන බලපෑම් නිසා නිරන්තර වෙනස්වීම් වලට භාජනය වේ. ගඟක් පහළට ගලා යන විට එහි ජල ප්‍රවාහයට විවිධ අතු ගංගා හා දිය දහරා එකතුවීමෙන් ගඟ දිය මොහොතින් මොහොත අලුත් වන්නාක් මෙන් සමාජ සංස්කෘතිය තුළට නිරන්තරයෙන් පිවිසෙන විවිධ සංස්කෘතික ප්‍රවාහයන් නිසා සමාජ සංස්කෘතිය නිරතුරුව ම වෙනස් වේ. ඒ වටා ගොඩනැගෙන සමාජ සාම්ප්‍රදායන් ද ඊට අනුව වෙනසකට භාජනය වේ. මෙය සංස්කෘතියේ නවීකරණය ලෙස සමාජ විද්‍යාත්මකව හැඳින්වේ.

ලාංකේය සමාජය කෙරෙහි ඉන්දීය බලපෑම

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ සංස්කෘතිය පිළිබඳ තොරතුරු මගින් අතීත සමාජ සංස්කෘතික ක්‍රියාදමයන් හඳුන්වා දෙයි. පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක හා භූ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයන්ට අනුව ශ්‍රී ලංකාව හා ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතා පැවති බව සනාථ වේ. මේ බව තවදුරටත් සනාථ කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි පාහියන් සහ හියුංසියැං වැනි චීන ජාතික දේශ ගවේශකයන්ගේ වාර්තාවල ද සඳහන් වේ. එම වාර්තා වලට අනුව ලංකාව හෝ ඉන්දියාව අතර යමෙකුට පා ගමනින් යා හැකි නොගැඹුරු මුහුදු තීරයක් තිබී ඇත. වර්තමානයේ දෙරට අතර ඇති පටු ස්ථානයේ පරතරය කිලෝමීටර තිස් දෙකක් පමණ වේ.

මෙලෙස ඉන්දියාවට සමීප වීම හේතුකොට ගෙන ඈත අතීතයේ පටන් විවිධ සමාජ හා සංස්කෘතික බලපෑම් ඇති වී තිබේ. ඒ අනුව ආගම, සාහිත්‍යය, කලා ශිල්ප, ගෘහ නිර්මාණය, කෘෂි අර්ථක්‍රමය සහ කුල ක්‍රමය වැනි බොහෝ දේ ඉන්දියාවේ බලපෑමෙන් ලංකාවට උරුම වී ඇත. ඓතිහාසික වාර්තාවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් ම ජනාවාස පිහිටු වූ සාමාජිකයන් මෙරටට සංක්‍රමණය වූ ආර්ය වර්ගයා බවට සාක්ෂි ලැබී ඇත. මහාවංශය සඳහන් කරන ආකාරයට බටහිර දෙසින් දුදුරු ඔයේ සිට දකුණු දෙසින් වලවේ ගඟ දක්වා වූ මහාතැන්න සිසාරා දිවෙන ගංගා නිම්න ඇසුරු කරගෙන මෙම ශිෂ්ටාචාරය බිහි විය. එම ශිෂ්ටාචාරය මත බිහි වූ සංස්කෘතිය කෙරෙහි තවදුරටත් ඉන්දීය සමාජයේ බලපෑම ඇති විය.

ක්‍රි.පූ. 05 වන සියවසේ සිදු වූ විජයාගමනයත් සමඟ රාජාභිෂේකය සඳහා මධුරා පුරයෙන් ක්ෂත්‍රිය කන්‍යාවක් එවූ බව මහාවංශයේ සඳහන් වේ. ඒ සමඟ තවත් ශිල්පීය කුල දහඅටකට අයත් පිරිසක් පැමිණියහ. රට සංවර්ධනය කිරීමට හා රාජ්‍යත්වය තහවුරු කරගැනීමට සිය මව් රටින් සහයෝගය ලැබුණි. සමුද්‍රාසන්නයේ වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා තම්මැන්නා නුවර සංවර්ධනය කළේ ය. රජුගේ ඇමතිවරුන්වන විජිත ඇමතියා විසින් විජිත නගරය ද, උරුවේල ඇමතියා විසින් උරුවෙල නගරය ද, අනුරාධ ඇමතියා විසින් අනුරාධ නගරය ද ඉදි කළ බව දීපවංශය විස්තර කරයි.

එසේ ම පඬුවස්දෙව් රජුගේ අභිෂේකය සඳහා භද්දකච්චානා සමඟ ඇයගේ සොහොයුරන් වූ අනුරාධ, උපතිස්ස, විජිත, රාම, දීඝායු, සහ රෝහණ යන අය පැමිණි අතර රෝහණ කුමරු විසින් රුහුණ නමින් හැඳින්වෙන නගරය ගොඩනගන ලදී. පණ්ඩුකාභය රජතුමා වාපී සභ්‍යත්වයට මෙන් ම අනුරාධපුර නගර නිර්මාණයද ක්‍රමාණුකූල සැලැස්මක් අනුව සංවර්ධනය කළේ ය. මෙකල කන්න තුනක් ගොවිතැන් කළ බව **තෝණිගල සෙල්ලිපියෙහි** විස්තර වෙයි.

ඉපැරණි ලංකා සමාජයේ මීළඟ වැදගත් සිදුවීම ක්‍රි.පූ. 03වන සියවසේ දී ආරම්භ විය. එනම් අශෝක අධිරාජයාගේ අනුග්‍රහයෙන් දේවානම්පියතිස්ස රජු දවස ශ්‍රී ලංකාවට බුදු සසුන පැමිණීමයි. ස්වාධීන රාජ්‍යයක් ලෙස මෙරට ආර්ථික හා ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් සංවර්ධනයට පත්වූයේ බුදුදහම පැමිණීමෙන් ගැනීමෙන් පසුව ය.

මහින්දගමනය නිසා ධාර්මික හා ස්ථාවර බෞද්ධ රාජ්‍යයක් බිහිවු අතර රට සංවර්ධනය කිරීමේ කාර්මික ඥානය ශ්‍රී මහා බෝධි ආගමනයත් සමඟ දහ අටක් ශිල්ප කුල ජනයාගේ පැමිණීම සිදුවිය. එතැන් සිට ලංකා සමාජය ශ්‍රේණි දහඅටකට වර්ගීකරණය විය. සෑම කුල ශ්‍රේණියකට ම කිසියම් සමාජමය කෘත්‍යයක් පැවරිණි. ශ්‍රී ලංකා සමාජය ස්වයංපෝෂිත වූයේ අවුල් වියවුල් වලින් තොර ව නිෂ්පාදන හා සේවා කාර්යයන් ගෙන් යුතු සමාජ සංවිධාන ගොඩනැගුණ බැවිනි. කේ.විට්ෆෝගල් නම් සමාජ විද්‍යාඥයාට අනුව මහ රටක් ආසන්නයේ තිබෙන කුඩා රටක සංස්කෘතියේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ දෙකක් දක්නට ලැබේ.

01. කුඩා සංස්කෘතිය මහා සංස්කෘතිය විසින් ග්‍රහණය කරගනු ලැබීම.

02. කුඩා සංස්කෘතියේ අතළොස්සක් දක්නට ලැබීම.

ශතවර්ෂ 15කට අධික කාලයක් සිංහල සංස්කෘතියේ ජීවන වෘත්තිය වූයේ කෘෂි කර්මාන්ත යයි. ආර්යයන් විසින් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ කෘෂි කර්මාන්තයට වාපි තාක්ෂණය හා ජල සංරක්ෂණය පසුකාලීනව යොදා ගන්නා ලදී. අනුරාධපුරය හා පොළොන්නරුව රාජධානි කේන්ද්‍ර කරගත් මෙම වාරි ශිෂ්ටාචාරය ලොව අන් කිසිදු රටක දක්නට නොමැති බව කේ.විට්ෆෝගල් නැමැති සමාජ විද්‍යාඥයා තවදුරටත් පෙන්වා දෙයි. මහාචාර්ය ලෙස්ලි ගුණවර්ධන මහතා පවසන පරිදි මෙම වාරි සභ්‍යත්වය ඉතා විධිමත් සියුම් පරිපාලන ක්‍රම මගින් පවත්වාගෙන යන ලදී.

ක්‍රි.ව. 10 වන සියවසේ දී ලංකා සමාජයේ තවත් වෙනස්වීම් රැසක ආරම්භය සිදුවිය. ප්‍රධානතම සාධකය වූයේ දකුණු ඉන්දීය ආක්‍රමණයයි. චෝල, පාණ්ඩ්‍ය, කේරල සහ පල්ලව ආදීන්ගේ ආක්‍රමණ තුළ ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් තිබිණි.

එම අරමුණු නම්,

01. දේශපාලන බලය ස්ථාපිත කරගැනීම.

02. තම ආගමික සංකල්ප ලංකා සමාජයේ ස්ථාපිත කිරීම.

පොළොන්නරු යුගයේ ඇති වූ හින්දු ශිව ආගමේ බලපෑම කෝට්ටේ යුගය වන විට බෞද්ධ ආගමික මධ්‍යස්ථාන දක්වා ව්‍යාප්ත විය. බෞද්ධයා දෙවියන් යදින්නෙකු බවට පත්විය. ඒ අතර කතරගම, විෂ්ණු සහ ගණ යන දෙවිවරු කැපී පෙනෙන මට්ටමට පත්විය.

එමෙන් ම ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ජන සංස්කෘතියට දකුණු ඉන්දීය සංස්කෘතියෙන් ලද ආභාෂය පහත සඳහන් නිදසුන් වලින් පැහැදිලි වේ.
උදාහරණ:

- කාන්තා ඇඳුම සාරිය ලෙස පිළිගැනීම
- විවාහයක දී ස්ත්‍රිය පුරුෂයාට වඩා උසින් අඩුවීම
- විවාහයක දී ස්ත්‍රිය පුරුෂයාට වඩා වයසින් අඩුවීම
- හස්ත ශාස්ත්‍ර කීමේ දී ස්ත්‍රියගේ වම් අත බැලීම
- විවාහයේ දී හින්දු ආගමික ස්තෝත්‍ර මෙන් බෞද්ධයින් ජයමංගල ගාථා කීම
- සිද්ධ ආයුර්වේද ක්‍රමය සහ යන්ත්‍ර, මන්ත්‍ර, බලිතොවිල්, යාග, සුර පැළදීමට හුරුවීම
- පත්තිනි මෑණියන්ට භාර හාර වී කිරි දානය දීම

මේ අනුව සිංහල සංස්කෘතිය කෙරේ ඇති වූ ඉන්දියානු බලපෑම් පැහැදිලි ය. ක්‍රි.පූ. 03 වන සියවසේ දී සිදු වූ බෞද්ධ ආගමික බලපෑමත්, ශිල්පීය කුල දහඅටේ බලපෑමත්, ක්‍රි.ව. 10වන සියවසේ දකුණු ඉන්දීය ආක්‍රමණික බලපෑමත් ලාංකීය සංස්කෘතියේ බොහෝ වෙනස්කම් රැසකට මුල්විය.

ලාංකික සංස්කෘතිය කෙරෙහි එල්ල වූ බටහිර යටත් විජිත යුගයේ බලපෑම්

පෘතුගීසි යුගය

ලංකාවේ සාම්ප්‍රදායික සංස්කෘතික යුගය අවසන් වන්නේ ක්‍රි.ව. 1505 දී පෘතුගීසින් නව යටත් විජිත යුගයක් උරුමකර දීමත් සමග ය. එකල සිංහල රාජධානිය පැවතියේ කෝට්ටේ ය. අභ්‍යන්තර ආරවුල් නිසා කෝට්ටේ බුවනෙකබාහු රජතුමා පෘතුගීසින්ට බලකොටුවක් තනා ගැනීමට අවසර දුන්නේ ය. දේශපාලන බලය ස්ථාවර කර ගැනීමේ සිය අවශ්‍යතාව රජතුමා පෘතුගීසි පාලකයන්ට පැහැදිලිකර දුන්නේ ය. ඒ අනුව සීතාවක හා රයිගම ප්‍රාදේශීය බලය මර්දනය කිරීමෙන් පසු, කෝට්ටේ රජ වෙනුවෙන් ඉටුකරන ලද කාර්ය සඳහා උපකාරයක් වශයෙන් මුස්ලිම් ජාතිකයින් අත පැවති කුළුබඩු වෙළෙඳාම පෘතුගීසින් වෙත පවරා දෙන ලදී. ඉන් අනතුරු ව

සීතාවක හා රයිගම ප්‍රාදේශීය බලය නැවත රජුට නොදී තමන් වෙත ම තබා ගත්තේ ය. එසේ ම කෝට්ටේ රජුට එරෙහිව ද තම බලය ව්‍යාප්ත කරන ලදී. යාපනයේ ප්‍රාදේශීය බලය ද අල්ලා ගන්නා ලදුව යාපනය රාජධානිය අවුරුදු හතළිස් හතරක් ද, කෝට්ටේ රාජධානිය අවුරුදු හැටක් ද පෘතුගීසින් විසින් පාලනය කරන ලදී.

ඊළඟ අරමුණ වූයේ දේශීය ආගම් මර්දනය කිරීමයි. බෞද්ධ, හින්දු, මුස්ලිම් ආගම් ඇදහීම තහනම් කරන ලදුව, භික්ෂූන් උපැවිදි කිරීම සහ පූජකයින් පූජක බවෙන් නෙරපා හැරීම කරන ලදී. නැතිනම් මරා දමන ලදී. කතෝලික ආගම ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා වෙළෙඳාමෙන් හා වෙනත් ආදායම්වලින් ඉපයූ මුදල්වලින් දේවාලගම්, විහාරගම්, ගබඩාගම්, නින්දගම් මිල දී ගෙන ඒවායෙහි කතෝලික පවුල් පදිංචි කළේ ය. බෞද්ධ, හින්දු, ඉස්ලාම් ආගමික මධ්‍යස්ථාන මුළුමනින් ම විනාශ කරන ලදී. මෙසේ දැඩි ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරමින් වෙරළබඩ ප්‍රදේශවල කතෝලික ආගම ව්‍යාප්ත කරන ලදී.

ඉඩම් හා භූමිය විධිමත්ව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ඉඩම් ලැයිස්තු ක්‍රමය හෙවත් තෝම්බු ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලදී. වර්තමානයේ ඉඩම් ලැයිස්තුගත කිරීම ඔවුන් හඳුන්වා දුන් තෝම්බු ක්‍රමය මත පදනම්ව ඇත. ඔවුන්ගේ සංස්කෘතික උරුමයන් රාශියක් හඳුන්වා දුන් අතර ඒවා වර්තමානයේ ද එලෙසින් ම පවතී.

මෙලෙස ඇඳුම් පැළඳුම්, සිරිත් විරිත්, සංගීතය, භාෂාව හා ගෘහ උපකරණ ද පෙන්වාදිය හැකි ය.

පෘතුගීසීන් ලංකාවේ සම්පත් විශාල ප්‍රමාණයක් ඔවුන්ගේ වෙළෙඳාම සඳහා පෘතුගාලයට ගෙනයන ලදී. පෘතුගීසීන්ගේ අපේක්ෂාව වූයේ ක්‍රිස්තියානි ආගම ව්‍යාප්ත කිරීම හා කුළුබඩු, ඇත් දත්, මුතුමැණික් වැනි අපනයන භාණ්ඩ රැස් කිරීම යි.

පෘතුගීසීන්ගේ පෙරදිග ලෝකයේ බලපෑම පිළිබඳව ජේ.ඇම්. බැරස්

නැමැති ඉතිහාසඥයා ප්‍රකාශ කරන්නේ '' අප්‍රිකාව, ආසියාව හා අවට දිවයින්වල පෘතුගීසි යුධ ආයුධ හා ගොඩනැගිලි කාලයාගේ ඇවෑමෙන් විනාශ වී යන බව ය. එහෙත් ඔවුන්ගේ ආගම, සිරිත්විරිත් හා භාෂාව එලෙස කාලයාට විනාශ කළ නොහැක '' යන්නයි. මෙයින් පෙනී යන්නේ යටත් විජිත සමයේ පෘතුගීසින් විසින් සංස්කෘතියට කරනා ලද බලපෑම විශාල බවයි.

ලන්දේසි යුගය

ලන්දේසීන් මෙරටට පැමිණියේ කෝට්ටේ රාජධානිය පෘතුගීසීන්ට යටත්ව තිබූ සමයේ ය. ක්‍රි.ව. 1658 දී දෙවැනි රාජසිංහ රජු සමඟ එක් වූ ලන්දේසීන් 1638 දී පෘතුගීසීන් නෙරපා දැමීම සඳහා රජු සමඟ ගිවිසුමක් ඇති කර ගත්හ. පෘතුගීසීන්ගේ වෙළෙඳ අධිකාරිය ලන්දේසීන්ට පවරා දෙන්නේ නම් පෘතුගීසි බලපෑමෙන් මුදාගෙන රජුට ලබා දෙන බවට ප්‍රකාශ කළහ. මෙම දෙපාර්ශවයේ එකඟතාවය අනුව සිංහල රජු වෙළෙඳ අයිතිය ලන්දේසීන්ට ලබා දෙන ලදී. එහෙත් ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ලන්දේසීන් විසින් මුදාගත් ප්‍රදේශ රජුට ලබා නොදී දේශපාලන බලය ඔවුන් වෙතම තබාගන්නා ලදී. ක්‍රි.ව. 1796 දක්වා අඛණ්ඩව එය පැවතුණි.

ලන්දේසී ජාතිකයින්ගේ දේශපාලන බලපෑම පෘතුගීසින්ගේ බලපෑමට වඩා දරුණු විය. මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ යටත්කරගෙන, රට අභ්‍යන්තරය දක්වා දේශපාලන බලය ව්‍යාප්ත කරන්නට සමත් විය. දෙවනුව කෝට්ටේ, යාපනය වැනි ප්‍රදේශවල තම යටත් විජිතය ව්‍යාප්ත කරන ලදී. මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ පාලනයට ප්‍රවාහන මාර්ග ලෙස ඇළ මාර්ග ද අභ්‍යන්තර ප්‍රදේශ පාලනයට හා ප්‍රවාහන කටයුතු සඳහා මහාමාර්ග ද ඉදි කළහ.

රෝම ලන්දේසී නීතිය හඳුන්වා දෙමින් පරිපාලන කටයුතු පවත්වාගෙන යන ලදී. පෘතුගීසීන් ව්‍යාප්ත කල රෝමානු කතෝලික ආගම මර්දනය කිරීමට නීති පනවා නීති උල්ලංඝනය කරන අයට කසපහර දීම, බෞතිස්ම නොකිරීම, සිරගත කිරීම කළහ. අනතුරු ව ලන්දේසීන් විසින් රෙපරමාදු ආගමට කතෝලිකයන් හරවා ගත්හ. බෞද්ධ ආගම ඇදහීම තහනම් කළහ. බෞද්ධ

පාසල් වසා දැමූහ. පාසල් අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය කළ ලන්දේසීන් ගමක් ගමක් පාසා පාසල් ආරම්භ කළේ ය. පාසලට යාබදව පල්ලිය ද පිහිටුවී ය. පාසල් පරිපාලන කටයුතු ක්‍රමවත්ව සිදු කළහ. යුරෝපීය ළමුන්ට ලන්දේසි පාසල් ද දේශීය ළමුන්ට ස්වභාෂා පාසල් ද විවෘත කළහ.

කෘෂිකාර්මික කටයුතු විධිමත් කළ අතර විශාල වෙළෙඳ ආදායමක් ලබාගැනීම සඳහා කුළුබඩු අපනයන කළහ.

උදා: කුරුඳු, පුවක්, කපු, කෝපි, ගම්මිරිස්, උක්, කරඳමුංගු වගා ව්‍යාප්ත කළහ. ඇත්දල, මුතු මැණික්, ස්කාගාර, යනාදී කර්මාන්ත ආරම්භ කළහ. වෙළෙඳ ප්‍රවාහනයට කළු ගඟ, ගිං ගඟ, බෙන්තර ගඟ හරහා විශාල පාලම් ඉදිකළහ. මුහුදු මාර්ගයට ආසන්නව මාතර, කොළඹ සහ මන්නාරම යන ප්‍රදේශ ආවරණය වන ලෙස මාර්ග ඉදි කළහ. ආනයන - අපනයන ආදායමට අමතරව බදුවර්ගවලින් ද විශාල ආදායම් ලැබූහ.

ඇඟ බද්ද, ඔරු බද්ද, බලු බද්ද, සෙරෙප්පු බද්ද ආදී නන්වැදෑරුම් බදු මගින් ආදායම් ශක්තිමත් කරගත් අතර වැඩවසම් කුල ක්‍රමය සම්බන්ධව රාජකාරි ක්‍රමය පවත්වාගෙන යන ලදී.

ලන්දේසීන් නිසා දේශීය සංස්කෘතියට විශාල බලපෑමක් එල්ල වූ අතර, ආලින්දය සහිත නිවාස තැනීම, ලන්දේසි වචන, නම්ගම් භාවිතයට හුරුවිය. ස්කාගාර හා රේන්ද කර්මාන්තය (රා මැදීම) නිසා බේබදුකමට ලාංකිකයන් හුරුවිය. මේ අනුව යටත් විජිත බලපෑම සමාජ, සංස්කෘතික, ආර්ථික සහ සාමාජික අංශ කරා ව්‍යාප්ත වූ බව මනාව නිරූපණය වේ.

ඉංග්‍රීසි පාලන අවධිය

ඉංග්‍රීසි ජාතිකයින් සිය දේශපාලන ආධිපත්‍යය ආසියාව පුරා ව්‍යාප්ත කිරීම ආරම්භ කරන්නේ 18වන සියවසේ අගභාගයේ දී ය. ක්‍රි.ව. 1796 ශ්‍රී ලංකාවට ඇතුල්වන ඔවුන් ක්‍රි.ව. 1802වන විට මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ ලන්දේසීන්ගෙන් නිදහස් කරගනී. පෘතුගීසි හා ලන්දේසීන් මෙරටට පැමිණීමේ දී මෙන් සිංහල

රජුගෙන් ඉංග්‍රීසීන්ට ආරාධනා නොලැබෙයි. ඔවුන් ලංකාවට ඇතුල්වන්නේ තම යුධ, නාවික බලය පදනම් කරගෙන ය. මුළු දිවයින ම තම ආධිපත්‍යයට යටත් කරගැනීමේ අරමුණු ඇති ව යුද්ධය හා උපක්‍රම ඉතා සාර්ථකව භාවිත කිරීමට සමත්වෙයි. එහි ප්‍රතිඵලය හැටියට ක්‍රි.ව. 1815 වන විට සිංහල රාජ්‍යයේ අවසාන රජු වූ ශ්‍රී වික්‍රම රාජසිංහ රජු සිරභාරයට ගෙන මුළු දිවයින ම තම පාලනයට යටත් කරගැනීමට ඉංග්‍රීසි ජාතිකයින්ට හැකිවිය. ක්‍රි.ව. 1818 වන විට මුළු දිවයිනට ම පොදු වූ ඒකීය පාලන ක්‍රමයක් ඇති කිරීමට ද ඉංග්‍රීසීන්ට හැකි විය. ක්‍රි.ව. 1820 දී මෙම පාලන ක්‍රමය අධීක්ෂණය කර වාර්තාවක් සැපයීම සඳහා පත්කළ කොමිසම කෝල්බෲක් හා කැමරන් නමින් හඳුන්වයි. ක්‍රි.ව. 1833 මෙම දෙදෙනා නිර්දේශ රැසක් පාලකයින් වෙත ඉදිරිපත් කරණු ලැබී ය. සමාජ විද්‍යාත්මකව වැදගත්වන නිර්දේශ 04ක් මෙහි දී දක්නට ලැබේ.

01. රාජකාරි ක්‍රමය හෙවත් අනිවාර්ය සේවා ක්‍රමය අත්හිටුවීම. මේ නිසා සිංහල රාජධානියේ පොදු අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමේ පදනම මත ශිල්පීය කුල තාක්ෂණය අහිමි විය.

02. දිවයින පුරා ආගම ව්‍යාප්ත කිරීමේ නිදහස මිෂනාරීන්ට නීත්‍යානුකූලව ලබාදිය යුතු බව මේ යෝජනාව නිසා සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතිය සිසාරා මිෂනාරි පාසල්, ආගමික මධ්‍යස්ථාන අස්සක් මුල්ලක් නැර පතුරුවා හැරීම සිදුවිය.

03. බ්‍රිතාන්‍ය වැසියන්ට ලංකාවේ පෞද්ගලික ඉඩම් හිමිකරගැනීමේ සීමාව ඉවත්කිරීම නිසා බ්‍රිතාන්‍ය ව්‍යාපාරිකයින් තේ, කෝපි, සිංකෝනා, රබර් වගාවන් සඳහා ඉතාම යෝග්‍ය උස්බිම් ප්‍රදේශ අත්පත් කර ගත්හ.

04. ලංකාවේ පාසල්වල අධ්‍යාපනය ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පවත්වාගෙන යාමට නිර්දේශ කිරීමයි. එම පාසල් රාජ්‍ය හා මිශනාරි සංවිධාන මගින් පාලනය කළ යුතු බවට නිර්දේශ කරන ලදී. මෙමගින් ක්‍රිස්තියානි සංස්කෘතිය ව්‍යාප්ත කිරීම අරමුණ විය. එය සාම්ප්‍රදායික බෞද්ධ අධ්‍යාපන ක්‍රමයට විශාල තර්ජනයක් විය. ඉංග්‍රීසි භාෂා ප්‍රතිපත්තිය මගින් යටත්විජිත පාලනය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය ලිපිකරු, කම්කරු, පහළ ශ්‍රේණි

සඳහා පුහුණුවක් ලැබුණි. මේ නිසා වරප්‍රසාද ලත් සුළු පිරිසක් පාලන කටයුතු සඳහා හවුල්කරගන්නා ලදි.

මේ හැර 1813 දී හඳුන්වා දුන් දිසාපති, උප දිසාපති, කච්චේරි ක්‍රමය වර්තමානය දක්වා විධිමත් පරිපාලන ව්‍යුහයක් ලෙස පවත්වාගෙන එයි.

1820 දී ආර්ථික වාසි සඳහා තේ, කෝපි වැනි අපනයන බෝග වගාවන් සඳහා 10% ලංකා ශ්‍රමිකයන් ද, 90% ඉන්දීය ශ්‍රමිකයන් ද බඳවාගත් නිසා වැටුප් ලබන කම්කරු පන්තියක් මුල්වරට බිහිවිය. කන්ද උඩරට ප්‍රදේශවල ඉන්දීය සම්භාවය සහිත දෙමළ ජන කොටස් පදිංචි කළ අතර එය පසුකාලීනව විශාල සමාජ වෙනස්කම් වලට හේතු විය.

අධ්‍යාපනය, සෞඛ්‍ය සේවා, රාජ්‍ය පරිපාලනය, රාජ්‍ය ආරක්ෂාව ආදී ක්ෂේත්‍රවල විශාල වෙනස්කම් බ්‍රිතාන්‍ය යුගයේ දී සිදු වූ අතර ඉංග්‍රීසිය ප්‍රභූභාවයේ සංකේතයක් ලෙස සමාජය තුළ මැනවින් ස්ථාපනය විය.

ක්‍රියාකාරකම් 3.4.1

1. දකුණු ඉන්දීය බලපෑම නිසා ශ්‍රී ලංකා සමාජයේ ඇතිවූ වෙනස්කම් මොනවාදැයි ලැයිස්තු ගත කරන්න.

2. ශ්‍රී ලාංකීය සිංහල සමාජයේ ආවාහ විවාහ චාරිත්‍ර වලට දකුණු ඉන්දියාවෙන් එකතු වූ චාරිත්‍ර මොනවා ද?

3. පෘතුගීසීන් පැමිණීම නිසා ලංකා සමාජයේ ඇතිවූ වෙනස්කම් නම් කරන්න.

4. ලන්දේසීන්ගෙන් මෙරට සමාජයට එකතුවූ නම්, ගම් භාවිත කිරීම උදාහරණ මගින් දක්වන්න.

5. ඉංග්‍රීසීන්ගේ පැමිණීම නිසා ශ්‍රී ලංකා සමාජයේ ඇතිවූ යහපත් හා අයහපත් ප්‍රතිඵල මොනවාදැයි දක්වන්න.